

Jartypory

JARTYPORY - wieś, dawniej folwark wydzielony z dóbr Miedzna. Miejscowość położona wśród lasów, przy szosie z Węgrowa do Małkini i Treblinki. Na prawo od szosy w centrum wsi znajduje się zabytkowy dworek z pocz. XIX w., do 1944 r. własność rodziny Rawicz - Ostrowskich, obecnie szkoła podstawowa. Dwór zbudowany z drewna, po 1944 r. otynkowany i pokryty blachą.

Zabytki architektury i budownictwa na obszarze wsi reprezentują:

- dwór (obecnie szkoła podstawowa) drewniany z połowy XIX wieku. Dwór reprezentuje typowe rozwiązanie ustalone przez klasycyzm: na planie prostokąta dwutraktowy, z sienią na osi poprzedzonej gankami. Ganki ukształtowane zostały w formie klasycystycznego czterokolumnowego portyku. Dwór wyróżnia się wysokim czterospadowym dachem z fałdą nad gankiem. Niestety ganek od strony południowej ze względu na zły stan techniczny został rozebrany przez dyrekcję mieszczącą się we dworze szkoły. Park dworski za chował się w stanie szczątkowym. Na uwagę zasługuje fragment alei grabowej,
- zespół gorzelni z końca XIX wieku, w skład którego wchodzi murowana gorzelnia oraz murowany magazyn spirytusu. Ceglane budynki gorzelni reprezentują budownictwo prze mysłowe.

Spośród licznie reprezentowanej architektury zagród w wykazie obiektów zainteresowania konserwatorskiego wymieniono cztery domy z przełomu XIX i początku XX wieku (domy nr 21,36, 88, 94) Dom nr 94 stanowi przykład chałupy szerokofrontowej, półtoratraktowej, w której występuje jedna izba o szerokości równej szerokości budynku oraz sień i komora. Jest to chałupa z dośrodkowym układem pomieszczeń wokół urządzenia ogniowo-grzewczego, usytuowanego w centrum budynku.

Dom nr 36 jest przykładem chałupy, w której zastosowano geometryczne motywy zdobnicze, umieszczone na szczycie domu i nad oknami, które pojawiły się powszechnie w zabudowie drewnianej na początku XX wieku.